เกณฑ์จริยธรรม

ว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559 และแนวปฏิบัติ

Ethical Criteria for Medicinal Drug Promotion of THAILAND

คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ

เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559 และแนวปฏิบัติ

(Ethical Criteria for Medicinal Drug Promotion of THAILAND)

คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ

ที่ปรึกษา

ศ. ดร. นพ.ประสิทธิ์ วัฒนาภา

พญ.จริยา แสงสัจจา

นพ.สุรโชค ต่างวิวัฒน์

บรรณาธิการ

ผศ. ดร. ภญ.สุนทรี ท.ชัยสัมฤทธิ์โชค

ภญ.นภาภรณ์ ภูริปัญญวานิช

ภญ.ปานตา เทือกสุบรรณ

ISBN 978-616-11-4187-5

จัดพิมพ์โดย

สำนักยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

ปีที่พิมพ์ 2563

จำนวนพิมพ์ 3,500 เล่ม

คำนำ

การประชุมสมัชชาอนามัยโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 มีมติรับรองวาระการประชุม ที่ WHA 41.17 เรื่อง *"เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา"* ถือได้ว่าเป็นการเปิดศักราชใหม่ของการผลักดัน**การใช้ยาอย่างสมเหตุผล** โดยให้ทุกภาคส่วนนำประเด็น**จริยธรรมในการส่งเสริมการขายยา**ไปปรับใช้

ในประเทศไทย มีความพยายามนำแนวทางขององค์การอนามัยโลกมาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยนโยบายแห่งชาติด้านยา พ.ศ. 2554 และยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบยาแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - 2559 มีกลยุทธ์การพัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายตามแนวทางขององค์การอนามัยโลกเป็นเกณฑ์กลางของประเทศ โดย**คณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล** ได้จัดทำ **"เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย"** ขึ้น จากการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องทุก 5 ปี โดยเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทยฉบับล่าสุดได้ออกประกาศโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2559

เกณฑ์จริยธรรมฯ ดังกล่าว ยังต้องประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจในวงกว้างให้ทุกภาคส่วนนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่านับตั้งแต่ออกประกาศฯ คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ ได้สร้างการมีส่วนร่วมในการนำไปสู่การปฏิบัติ โดยทำบันทึกข้อตกลงของ 24 องค์กร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้ส่งเวียนเกณฑ์จริยธรรมฯ ให้แก่บริษัทยาและโรงพยาบาลทุกแห่ง และต่อมามีมติคณะรัฐมนตรีที่สนับสนุนการดำเนินงานตามเกณฑ์จริยธรรมฯ โดยคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2560 เรื่องมาตรการป้องกันทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายยาตามสิทธิรักษาพยาบาลข้าราชการ ที่คณะกรรมการ ปปช. เสนอ ซึ่งสนับสนุนการปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ และแนวทางการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในโรงพยาบาลรัฐทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวมถึงโรงพยาบาลเอกชนที่มีโครงการเบิกจ่ายตรงกับกรมบัญชีกลางแล้วก็ตาม

เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย เป็นเกณฑ์กลางของประเทศ ที่ทุกภาคส่วนสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือขยายเพิ่มเติม โดยในหนังสือฉบับนี้ ได้เพิ่มเนื้อหาแนวทางปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติในสถานพยาบาลสามารถเข้าใจได้ง่ายต่อแนวทางในการจัดการระบบยา การสั่งใช้ยา และการมีปฏิสัมพันธ์กับบริษัทยาและผู้แทนยาอย่างเหมาะสม คณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสภาวิชาชีพผู้เกี่ยวข้องในโรงพยาบาลทั้งภาครัฐและเอกชน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สถานศึกษา และสถานปฏิบัติการชุมชน รวมถึงผู้ประกอบธุรกิจด้านยา จะนำเกณฑ์จริยธรรมฯ นี้ ไปประยุกต์ใช้หรือการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลระบบยาของประเทศต่อไป

ศ.ดร.นพ.ประสิทธิ์ วัฒนาภา
ประธานอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล

Medicinal Drug
Pharmacy
Criteria
Promotion
Medicinal
Academic
Detailing
Drugs
Corporate
Ethical
PTC
Transparency
Law &
Criteria
Participation
Ethical
Regulation
Guide
Drug
Medicine
company
Transparency
Pharmacist
Principles
moral
Conflict
of interest
Ethics
Rational
Drug USe
Good
Criteria
escriber
Governance
Rational
Goodness
PTC
Honorable
Generic name
Fairness
Drug USe
Responsibility
moral
Good
Code of Conduct
Disclosure
Governance

กิตติกรรมประกาศ

เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์กลางของประเทศที่ทุกภาคส่วนสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือขยายเพิ่มเติม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในสถานพยาบาลและการดำเนินการของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขายยา

ในกระบวนการจัดทำเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาฉบับนี้ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะทำงานฯ จึงขอขอบคุณ

คณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล โดยมี ศ. ดร. นพ.ประสิทธิ์ วัฒนาภา เป็นประธาน และ**คณะทำงานส่งเสริมจริยธรรมและธรรมาภิบาลว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา** โดยมี พญ.จริยา แสงสัจจา เป็นประธาน ที่นำพาให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

เครือข่ายโรงพยาบาลกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย (UHosNet) ที่ได้จัดทำร่างแนวทางปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ สำหรับบุคลากรในสถานพยาบาล เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพิจารณาของคณะทำงานฯ และคณะอนุกรรมการฯ

ศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา (กพย.) คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ช่วยเผยแพร่เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทยในวารสารยาวิพากษ์

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการอย่างเข้มแข็ง รวบรวม สรุปข้อมูลในการจัดทำเกณฑ์จริยธรรม และสนับสนุนการประสานงานต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการจัดทำเกณฑ์จริยธรรมฯเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คณะทำงานฯ หวังว่าเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้เกิดธรรมาภิบาลของระบบยาต่อไป

คณะทำงานส่งเสริมจริยธรรม
และธรรมาภิบาลว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา

สารบัญ

	7 เกณฑ์จริยธรรม ว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ของประเทศไทย พ.ศ. 2559
19 แนวทางปฏิบัติเกณฑ์จริยธรรม ว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ของประเทศไทย พ.ศ. 2559	37 ระบบการเฝ้าระวัง ร้องเรียนและ รายงานการส่งเสริมธรรมาภิบาล ระบบยาว่าด้วยการส่งเสริม การขายยา และแบบรายงาน
43 มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการการป้องกัน ทุจริตในการเบิกจ่ายยา ของสวัสดิการข้าราชการ	47 รายนามคณะทำงาน ส่งเสริมจริยธรรมและธรรมาภิบาล ว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา

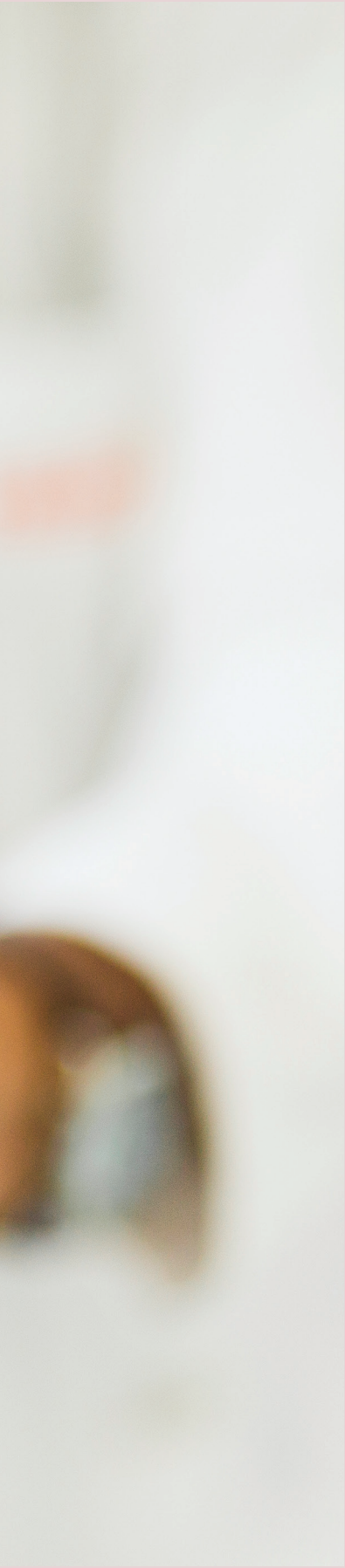

บทที่ 1

เกณฑ์จริยธรรม ว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ของประเทศไทย พ.ศ. 2559

ปรัชญา

การพัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559 มีเป้าประสงค์เพื่อสร้างเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ให้มั่นใจได้ว่าการส่งเสริมการขายยาในประเทศ เป็นไปเพื่อสนับสนุนการดูแลสุขภาพ ตามหลักธรรมาภิบาลระบบยา

การพัฒนาเกณฑ์จริยธรรมฉบับนี้ มุ่งสร้างค่านิยมทางคุณธรรมและหลักจริยธรรม ให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในระบบยา เป็นระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ป่วยและประชาชนโดยรวมเป็นสำคัญ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ในการเสริมสร้างให้เกิดการปฏิบัติที่มีจริยธรรม ทั้งผู้ประกอบการด้านยา ผู้สั่งใช้ยา ภาคการศึกษา องค์กรวิชาชีพ องค์กรที่ดูแลการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยบริการสุขภาพ องค์กรที่ดูแลระบบหลักประกันสุขภาพ ภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม สื่อมวลชน สื่อภาคประชาชน และประชาสังคม โดยการกำหนดเป็นนโยบายองค์กร บรรทัดฐานการปฏิบัติ (code of conduct) แนวทางขั้นตอนปฏิบัติที่ชัดเจน และการพัฒนาบทบาทผู้ให้และผู้รับให้มีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสม ตามกรอบคุณธรรมและหลักจริยธรรมฉบับนี้ ตลอดจน การสร้างเครือข่ายกำกับ ติดตามการปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรม จนสามารถพัฒนาเป็นวัฒนธรรมองค์กรและบรรทัดฐานของสังคม ให้เกิดธรรมาภิบาลในระบบยาที่ยั่งยืนต่อไป

หลักการ และแนวทาง

ธรรมาภิบาลในระบบยาจะเกิดขึ้นได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในทุกกระบวนการในห่วงโซ่ของระบบยา จึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนในการดำรงตนตามกรอบจริยธรรมบนพื้นฐานของความถูกต้องและข้อเท็จจริง โดยเฉพาะผู้บริหารหรือผู้นำในแต่ละองค์กรที่อยู่ในหรือเกี่ยวข้องกับทุกกระบวนการจะต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรมและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดในกรอบจริยธรรมนี้ รวมทั้ง ช่วยกันเผยแพร่หลักการในหมู่เพื่อนร่วมงาน และช่วยกันป้องกันและติดตามเฝ้าระวังการกระทำที่ผิดจริยธรรมในองค์กรของตน โดยมีแนวทางดังนี้

(1) ผู้สั่งใช้ยา ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจและผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการคัดเลือก จัดซื้อ จัดหา และใช้ยา โดยยึดประโยชน์ของผู้ป่วยและส่วนรวมเป็นสำคัญ ไม่พึงรับประโยชน์จากการส่งเสริมการขายยา อันนำมาซึ่งประโยชน์ส่วนตน สอดคล้องกับกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพึงแสดงความโปร่งใสต่อสาธารณะในกรณีที่มีความเกี่ยวข้องกับบริษัทยา

(2) สถานพยาบาล สถานศึกษา สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงกำหนดแนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาเป็นลายลักษณ์อักษร และกำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามกรอบจริยธรรม และพึงจัดให้มีระบบรองรับในการรับการสนับสนุนใด ๆ จากบริษัทยา ให้เป็นไปอย่างเปิดเผย ทุกคนในองค์กรรับรู้ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(3) บริษัทยาพึงจัดกิจกรรมการส่งเสริมการขายยา ที่มุ่งประโยชน์ทางวิชาการ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยให้ข้อมูลที่ถูกต้องเป็นกลาง เพื่อสนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยและประสิทธิภาพในการใช้ยา ไม่แนะนำหรือให้ข้อมูลในเชิงโฆษณาหรือส่งเสริมการขายยาเกินความจริง ทั้งทางตรงและทางอ้อม

(4) ผู้แทนบริษัทยาพึงเสนอข้อมูลความรู้เกี่ยวกับยาที่ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วนตามหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ ไม่ละเลยข้อมูลความปลอดภัย ผลกระทบหรือผลข้างเคียงจากการใช้ยา ทั้งดำรงตนตามหลักจริยธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และไม่พึงเสนอสิ่งจูงใจ ด้วยประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินและบริการอันเป็นกิจส่วนตัว ให้แก่ผู้สั่งใช้ยา บุคคลในสถานพยาบาล หน่วยงาน หรือสถานศึกษา

เกณฑ์จริยธรรมฯ เป็นเป้าหมายที่พึงประสงค์ที่ทุกภาคส่วนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาให้บรรลุผล

เกณฑ์จริยธรรมนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 7 หมวด

1. คำนิยาม
2. ผู้สั่งใช้ยา
3. ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจ
4. เภสัชกร
5. บริษัทยาและผู้แทนยา
6. สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรมหรือหน่วยงาน
7. สถานศึกษา

หมวด 1
คำนิยาม

ยา หมายถึง ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

การส่งเสริมการขายยา หมายถึง การให้ข้อมูล ข้อความ การชักชวน จูงใจ หรือการกระทำด้วยวิธีอื่นใด ที่มุ่งหมายให้มีการสั่งใช้ การสั่งซื้อ หรือการใช้ยา เพื่อประโยชน์ทางการค้า

การโฆษณา หมายถึง การกระทำไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเกี่ยวกับยา เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ข้อความ หมายถึง เรื่องราวหรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือรูปแบบอื่นใด ที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการ หรือสื่อใด ๆ

ของขวัญ หมายถึง สิ่งของ หรือผลประโยชน์ที่บริษัทยามอบให้แก่บุคคล เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ของบริจาค หมายถึง สิ่งของที่บริษัทยามอบให้แก่สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

ตัวอย่างยา หมายถึง ตัวอย่างยาที่แจกแก่บุคคลหรือหน่วยงานเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับรูปแบบและลักษณะของยา หรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์การใช้ทางคลินิก

ผู้สั่งใช้ยา หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพหรือบุคลากรทางการสาธารณสุขอื่นที่มีสิทธิหรือหน้าที่ในการสั่งใช้ยาได้ ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบการที่ใช้ยา กรณีที่เป็นยาสัตว์

ผู้ประกอบวิชาชีพ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม เภสัชกรรม การสัตวแพทย์ การพยาบาล ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประเภทเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ หรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาอื่นตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้แทนบริษัทยา หมายถึง ตัวแทนของบริษัทยาที่มีหน้าที่เข้าพบผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อนำเสนอข้อมูลยา

บริษัทยา หมายถึง บริษัทยาหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการผลิต นำเข้าและจำหน่ายยา ทั้งในและต่างประเทศ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจลงนามหรือมีอำนาจสั่งการในการคัดเลือก จัดหา จัดซื้อ ยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

ผู้มีอำนาจ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่คัดเลือก เสนอ จัดหา หรือดำเนินการสั่งซื้อยาในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาระดับก่อนปริญญา ในสถานศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หรือสถาบันร่วมสอน ในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

สถานพยาบาล หมายถึง สถานพยาบาลภาครัฐและภาคเอกชน ในทุกระดับ รวมทั้งสถานพยาบาลสัตว์

สถานบริการเภสัชกรรม หมายถึง สถานที่ซึ่งจัดไว้เพื่อให้บริการเภสัชกรรม โดยผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม เพื่อทำหน้าที่ให้บริการเภสัชกรรมตามกฎหมายยา

หน่วยงาน หมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมกับการจัดซื้อยาของสถานพยาบาล

หมวด 2
ผู้สั่งใช้ยา

2.1 ผู้สั่งใช้ยาไม่พึงรับประโยชน์อันเป็นส่วนตัว ซึ่งทรัพย์สินจากผู้แทนบริษัทยา หรือบริษัทยาและปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับกฎระเบียบของสภาวิชาชีพหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ของขวัญ ตัวอย่างยา เงิน สิ่งของ หรือประโยชน์อื่นใด รวมถึงการจัดอาหารและเครื่องดื่ม ที่บริษัทยาให้แก่ผู้สั่งใช้ยาเป็นส่วนตัว ที่ไม่ใช่ค่าตอบแทนวิทยากร

2.2 ผู้สั่งใช้ยาไม่พึงรับบริการอันเป็นกิจส่วนตัวใด ๆ จากบริษัทยาและผู้แทนบริษัทยา

2.3 ผู้สั่งใช้ยา ไม่พึงแสดงตนในการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายยาใด ๆ ต่อสาธารณชนในเชิงธุรกิจ

2.4 ผู้สั่งใช้ยาสามารถแสดงความเห็นต่อสาธารณะโดยการพูด การเขียน หรือโดยวิธีการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับยาในทางวิชาการ โดยผู้สั่งใช้ยา พึงเปิดเผยว่าตนมีส่วนเกี่ยวข้องทางผลประโยชน์กับบริษัทยานั้นในสถานะใด

2.5 ผู้สั่งใช้ยาสามารถรับการสนับสนุนจากบริษัทยาไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงาน หรือบรรยาย ทั้งในและต่างประเทศ อันก่อประโยชน์ให้ สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน และไม่มีเงื่อนไขข้อผูกมัดเพื่อส่งเสริมการขายยาหรือเวชภัณฑ์ใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งพึงรับการสนับสนุนได้เฉพาะค่าเดินทาง ค่าลงทะเบียน ค่าตอบแทนวิทยากร ค่าอาหาร และค่าที่พัก สำหรับตนเองเท่านั้นและจำกัดเฉพาะช่วงเวลาของการดูงาน การประชุม หรือการบรรยาย ทั้งนี้การรับสนับสนุนดังกล่าว พึงผ่านระบบการรับสิ่งสนับสนุนและการกำกับดูแลของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

2.6 ผู้สั่งใช้ยา สามารถรับการสนับสนุนการวิจัย โดยผ่านระบบการรับสิ่งสนับสนุนและการกำกับดูแลของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

2.7 ในการนำตัวอย่างยามาจ่ายให้กับผู้ป่วยและสัตว์ป่วย ผู้สั่งใช้ยาพึงคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยและสัตว์ป่วยเป็นสำคัญ ไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาหรือประโยชน์ส่วนตนโดยผ่านระบบกำกับดูแลการรับและการจ่ายตัวอย่างยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน ซึ่งควรเป็นระบบที่ตรวจสอบได้

2.8 ผู้สั่งใช้ยาพึงสั่งใช้ยาด้วยชื่อสามัญทางยา

หมวด 3 ผู้บริหาร หรือ ผู้มีอำนาจ

3.1 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ ไม่พึงรับประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินและบริการจากบริษัทยาหรือผู้แทนบริษัทยา อันนำมาซึ่งประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนกับการตัดสินใจสั่งซื้อยานั้น เช่น ของขวัญ เงิน สิ่งของ ตัวอย่างยา การจัดอาหารและเครื่องดื่ม

3.2 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจไม่พึงอนุญาตให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชนโดยเชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยาหรือการอื่นใดที่เป็นการโฆษณาแอบแฝง ภายในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานนั้น

3.3 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงจัดให้มีระบบการคัดเลือกยา การจัดซื้อยา ระบบการคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายยา รวมทั้งระบบการตรวจสอบการจัดซื้อยาที่โปร่งใส เป็นธรรม เพื่อให้ได้ยาที่มีคุณภาพสูง และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจนั้น มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับบริษัทยา

3.4 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงจัดระบบการรับสิ่งสนับสนุนจากบริษัทยาอย่างเปิดเผย โดยเป็นการรับที่ไม่มีการเจาะจงบุคคล รวมทั้งพึงจัดระบบในการกำกับดูแลให้เกิดประโยชน์แก่สถานพยาบาลหรือหน่วยงานอย่างแท้จริง

3.5 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายหรือกฎระเบียบเพื่อควบคุมกิจกรรมการส่งเสริมการขายยาในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานนั้น เช่น การกำหนดบริเวณหรือกำหนดเวลาที่อนุญาตให้ผู้แทนบริษัทยาเข้ามาทำกิจกรรมได้

3.6 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ยาในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน โดยเน้นการใช้ยาชื่อสามัญ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและความปลอดภัยของผู้ป่วยและสัตว์ป่วย

3.7 ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายการรับตัวอย่างยาและยินยอมให้สั่งใช้ตัวอย่างยาได้เฉพาะยาที่มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติไว้ในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานนั้น

หมวด 4 เภสัชกร

4.1 เภสัชกรในสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน ไม่พึงเผยแพร่เอกสาร แผ่นพับ แผ่นป้ายที่มีเนื้อหาเชิงโฆษณาอวดอ้าง หรือเป็นการส่งเสริมการขายยาแก่ผู้ป่วยและเจ้าของสัตว์ป่วยและประชาชน

4.2 ในการนำตัวอย่างยามาจ่ายให้กับผู้ป่วยและสัตว์ป่วย เภสัชกรในสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยและสัตว์ป่วยเป็นสำคัญไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาหรือประโยชน์ส่วนตน และพึงจัดให้มีระบบกำกับดูแลการรับและการจ่ายตัวอย่างยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน ซึ่งควรเป็นระบบที่ตรวจสอบได้

4.3 เภสัชกรในสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงเสนอข้อมูลที่มีหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจคัดเลือกยาของคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัดหรือคณะกรรมการที่มีชื่อเรียกอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบคัดเลือกรายการยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน โดยไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาของบริษัทใดบริษัทหนึ่งหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตน

หมวด 5 บริษัทยาและผู้แทนบริษัทยา

ก. บริษัทยา

5.1 บริษัทยามีหน้าที่ต่อผู้แทนบริษัทยา ดังต่อไปนี้

5.1.1 บริษัทยาพึงร่วมรับผิดกับผู้แทนบริษัทยาในความเสียหายที่ผู้แทนบริษัทยาได้ก่อขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบอำนาจของผู้แทนบริษัทยา

5.1.2 บริษัทยาต้องฝึกอบรมผู้แทนบริษัทยา ให้มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลยาที่ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วน และเพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

5.1.3 บริษัทยาต้องควบคุมจริยธรรมหรือความประพฤติของผู้แทนบริษัทยาให้เหมาะสม

5.2 บริษัทยามีหน้าที่ต่อผู้สั่งใช้ยา บุคลากรสาธารณสุขอื่น ๆ นักศึกษา เจ้าหน้าที่รัฐ หรือผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ดังต่อไปนี้

5.2.1 บริษัทยามีหน้าที่ให้ข้อมูลที่เป็นกลางแก่ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพเพื่อสนับสนุนให้เกิดความปลอดภัยและประสิทธิผลจากการใช้ยา

5.2.2 บริษัทยาโดยผู้แทนบริษัทยา ไม่พึงมีปฏิสัมพันธ์เพื่อมุ่งในทางชักจูงให้สั่งซื้อ สั่งใช้หรือสั่งจ่ายยาด้วยประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินและบริการอันเป็นกิจส่วนตัว เช่น ของขวัญ เงิน สิ่งของ การจัดอาหารและเครื่องดื่ม

5.2.3 การจัดกิจกรรมการส่งเสริมการขายยาใด ๆ ต้องมุ่งเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และข้อมูลที่ให้ต้องได้รับการประเมินว่าถูกต้อง ครบถ้วน มีหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ โดยไม่ละเลยข้อมูลผลกระทบหรือผลข้างเคียงจากการใช้ยา รวมทั้งไม่มีข้อผูกมัดหรือเงื่อนไขที่เชื่อมโยงให้ตัดสินใจสั่งซื้อหรือสั่งใช้ยานั้น ๆ

5.2.4 การสนับสนุนการจัดประชุมวิชาการหรือการจัดการศึกษาต่อเนื่องสามารถกระทำได้ เฉพาะกิจกรรมที่มุ่งเพื่อให้ข้อมูลยาที่ถูกต้อง ครบถ้วน มีหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ และไม่ชักนำให้เกิดการใช้ยาตัวหนึ่งตัวใดของบริษัท หรือการใช้ยาที่ไม่สมเหตุผล

5.2.5 บริษัทยาพึงให้ตัวอย่างยาแก่ผู้ประกอบวิชาชีพ ผ่านระบบกำกับดูแลการรับและการจ่ายตัวอย่างยาของสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ

5.2.6 บริษัทยาสามารถให้การสนับสนุนการวิจัย โดยผ่านระบบการรับสนับสนุนและการกำกับดูแลของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

5.2.7 ในการนำผลวิจัยทางคลินิกมาอ้างอิง บริษัทยาพึงให้ข้อมูลให้ครบถ้วน โดยแสดงทั้งข้อดีและข้อเสีย รวมทั้งสถานะการสนับสนุนการวิจัยของบริษัทให้ชัดเจน

5.2.8 กิจกรรมการส่งเสริมการขายยาใด ๆ ไม่ว่าจะจัดโดยองค์กรหรือหน่วยงานใด หากมีบริษัทยาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ให้ถือว่าเป็นกิจกรรมในความรับผิดชอบของบริษัทด้วย

5.2.9 บริษัทยาไม่พึงจัดกิจกรรมให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับยาแก่นักศึกษาที่เชื่อมโยงถึงชื่อการค้าหรือชื่อบริษัทยา เพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง

5.3 บริษัทยามีหน้าที่ต่อสาธารณะ ดังต่อไปนี้

5.1.1 บริษัทยาไม่พึงให้ข้อมูลหรือคำแนะนำแก่ผู้ป่วยและเจ้าของสัตว์ป่วยหรือสาธารณชนในเชิงโฆษณาหรือส่งเสริมการขายยา ไม่ว่าเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

5.3.2 บริษัทยาพึงจัดให้มีข้อมูลที่เพียงพอในการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการขายยา และสรุปค่าใช้จ่ายการส่งเสริมการขายยาพร้อมให้หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายตรวจสอบ

ข. ผู้แทนบริษัทยา

5.4 ผู้แทนบริษัทยาไม่พึงเสนอสิ่งจูงใจ ด้วยประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินและบริการอันเป็นกิจส่วนตัว เช่น ของขวัญ เงิน สิ่งของ การจัดอาหารและเครื่องดื่ม ให้แก่ผู้สั่งใช้ยาหรือบุคคลภายในสถานพยาบาล หน่วยงาน หรือสถานศึกษา

5.5 ผู้แทนบริษัทยามีหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลยาที่ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วน ซึ่งอ้างอิงหลักฐานทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญ โดยไม่ละเลยข้อมูลความปลอดภัย ผลข้างเคียงหรือผลกระทบอื่นใดจากการใช้ยา เพื่อเสนอแก่ผู้สั่งใช้ยา

5.6 ผู้แทนบริษัทยาพึงได้รับการอบรมเกี่ยวกับจริยธรรมการให้ข้อมูลยาและการส่งเสริมการขายยาอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

5.7 ผู้แทนบริษัทยาพึงดำรงตนให้พร้อมรับการตรวจสอบจริยธรรม

5.8 ผู้แทนบริษัทยาไม่พึงเข้าพบนักศึกษา เพื่อการโฆษณายาหรือการส่งเสริมการขายยา

หมวด 6 สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม

6.1 สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรมหรือหน่วยงาน พึงกำหนดแนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้เหมาะสม กับบุคลากรแต่ละประเภทดังนี้

6.1.1 การรับประโยชน์อันเป็นทรัพย์สิน เงิน สิ่งของ ของขวัญ ของบริจาค หรือบริการจากบริษัทยาหรือผู้แทนบริษัทยา

6.1.2 การแสดงตนในการโฆษณาหรือส่งเสริมการขายใด ๆ ต่อสาธารณชนในเชิงธุรกิจ และการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการของผู้สั่งใช้ยาต่อสาธารณะ ในกรณีที่มีความสัมพันธ์กับบริษัทยา

6.1.3 การรับการสนับสนุนจากบริษัทยาไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงาน หรือบรรยายทั้งในและต่างประเทศ

6.1.4 การนำตัวอย่างยามาจ่ายให้กับผู้ป่วยและสัตว์ป่วย

6.1.5 การเผยแพร่เอกสาร แผ่นพับ แผ่นป้ายเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้ป่วยและเจ้าของสัตว์ป่วย

6.1.6 การนำเสนอข้อมูลเพื่อการคัดเลือกยาของคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัดหรือคณะกรรมการที่มีชื่อเรียกอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบคัดเลือกรายการยาของสถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน

6.1.7 การรับประโยชน์อันเป็นทรัพย์สิน สิ่งของ ของขวัญ ของบริจาค และบริการใด ๆ จากผู้แทนบริษัทยาหรือบริษัทยา

6.1.8 การจัดกิจกรรมในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านสุขภาพที่เชื่อมโยงถึงชื่อการค้า หรือชื่อบริษัทยาเพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง

6.2 สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงจัดระบบและดำเนินการติดตาม กำกับดูแล เพื่อให้บุคลากรแต่ละประเภทสามารถปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในข้อ 6.1

6.3 กรณีที่สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรมหรือหน่วยงาน มีการจัดประชุมวิชาการ โดยได้รับการสนับสนุนงบดำเนินการ วิทยากร หรือข้อมูลวิชาการ จากบริษัทยา พึงเปิดเผยการสนับสนุนดังกล่าวให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบทุกครั้ง

6.4 สถานพยาบาล สถานบริการเภสัชกรรม หรือหน่วยงาน พึงจัดระบบการรับสนับสนุนจากบริษัทยาอย่างเปิดเผย โดยเป็นการรับที่ไม่มีการเจาะจงบุคคล รวมทั้งพึงจัดระบบในการกำกับดูแลให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานอย่างแท้จริง

หมวด 7
สถานศึกษา

7.1 สถานศึกษาไม่พึงให้ผู้แทนบริษัทยาเข้าพบนักศึกษา เพื่อการโฆษณายาหรือการส่งเสริมการขายยา

7.2 สถานศึกษาไม่พึงให้มีการจัดกิจกรรมให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับยาแก่นักศึกษา ที่เชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยา หรือบริษัทยา เพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง

7.3 สถานศึกษาไม่พึงให้นักศึกษารับเงิน สิ่งของ หรือการสนับสนุนอื่น ๆ จากบริษัทยาโดยตรง

7.4 สถานศึกษาพึงจัดระบบการรับสนับสนุนและการกำกับดูแลการสนับสนุนการศึกษาและกิจกรรมทุกประเภทจากบริษัทยาให้มีความโปร่งใส เพื่อป้องกันการโฆษณาและส่งเสริมการขายยา

7.5 สถานศึกษาพึงควบคุมดูแลให้อาจารย์และบุคลากรของสถานศึกษานั้นประพฤติตนเป็นแบบอย่างอันดีแก่นักศึกษา ทั้งในแง่จริยธรรมของผู้สั่งใช้ยา และความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างผู้สั่งใช้ยากับบริษัทยาหรือผู้แทนบริษัทยา

7.6 สถานศึกษาพึงจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผล และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางยาที่เชื่อถือได้โดยปราศจากการชี้นำทางธุรกิจ

7.7 สถานศึกษาพึงจัดหลักสูตรให้แก่นักศึกษาที่มุ่งเน้นจริยธรรมของผู้สั่งใช้ยาและความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างผู้สั่งใช้ยากับบริษัทยาหรือผู้แทนบริษัทยา

7.8 สถานศึกษาพึงกำหนดนโยบายให้อาจารย์และบุคลากร เปิดเผยความเกี่ยวข้องกับบริษัทยา เมื่อมีการแสดงความเห็นต่อสาธารณะ ไม่ว่าโดยการพูด การเขียน หรือวิธีการอื่นใดในทางวิชาการ

บทที่ 2

แนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรม ว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ของประเทศไทย พ.ศ. 2559 สำหรับบุคลากรในสถานพยาบาล

ความเป็นมา

ตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ ได้จัดให้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจในการปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2557 ของ 24 องค์กร เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2558 เพื่อให้เกิดการบริหารงานที่โปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านยาและเวชภัณฑ์ฯ รวมทั้งมีการพัฒนาเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทยฉบับ พ.ศ. 2559 ที่ปรับให้เหมาะสมกับแนวทางในการปฏิบัติยิ่งขึ้นนั้น เครือข่ายโรงพยาบาลกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย (UHosNet) ร่วมกับคณะทำงานส่งเสริมจริยธรรมและธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาได้รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุสมผล ให้จัดทำ**แนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559** ขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือจากสหวิชาชีพ เพื่อรวบรวมคำถาม-คำตอบเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติให้สอดคล้องตามเกณฑ์จริยธรรมฯ สำหรับบุคลากรในสถานพยาบาลและ/หรือสถานศึกษาสำหรับบุคลากรด้านสุขภาพ (แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล อาจารย์ ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง) รวมทั้งเกณฑ์ข้อบังคับของสภาวิชาชีพ ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการบริหารจัดการด้านยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยาของส่วนราชการและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2557 เกณฑ์จริยธรรมของอุตสาหกรรมยา รวมถึงเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาขององค์การอนามัยโลก ทั้งหวังว่าแนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ นี้ ยังสามารถเป็นแนวทางที่นำไปประยุกต์ใช้กับเวชภัณฑ์มิใช่ยา วัสดุการแพทย์ และผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์อื่น ๆ ได้ในลักษณะเดียวกัน

อนึ่ง แนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ นี้ ไม่อาจกล่าวถึงประเด็นปัญหาทุกรูปแบบที่บุคลากรในสถานพยาบาลอาจจะพบได้ในการปฏิบัติงาน แต่หวังว่าจะเป็นสิ่งที่ใช้ช่วยในการตัดสินใจอย่างถูกหลักจริยธรรมได้สำหรับเรื่องที่พบได้บ่อย เพื่อลดข้อครหาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนและปัจจัยที่อาจมีอิทธิพลต่อการใช้ยา หากบุคลากรต้องเผชิญกับเหตุการณ์ที่ตัดสินทางจริยธรรมได้ยาก แนะนำให้ปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องหรือผู้บริหารในระดับที่สูงกว่า หรือกรรมการของหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม โดยพิจารณาว่าต้องไม่มีข้อผูกมัดกับการสั่งใช้หรือนำเข้ายา และยึดตามหลักประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วยเป็นที่ตั้ง

การส่งเสริมการขายยา
จะต้องพิจารณาว่าไม่มีข้อผูกมัด
กับการสั่งใช้ยาหรือการนำยา
เข้าเป็นบัญชีโรงพยาบาล
โดยให้ยึดตามหลักประโยชน์สูงสุด
ของผู้ป่วยเป็นที่ตั้ง

The do's

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับบริษัทยาหรือผู้แทน ต้องยึดหลักการประพฤติปฏิบัติที่เรียบร้อย ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ และวิชาชีพ
2. คำนึงถึงเจตนา ความเหมาะสม และผลกระทบกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ ในการรับสิ่งของใดๆ จากบริษัทยาหรือผู้แทน
3. รับและสั่งใช้ตัวอย่างยาหรือยาบริจาค ผ่านระบบกำกับดูแลของสถานพยาบาล
4. ดำเนินการผ่านระบบกำกับดูแลของสถานพยาบาล ในการรับการสนับสนุนจากบริษัทยา เพื่อเข้าประชุม อบรม สัมมนา หรือดูงาน
5. เผยแพร่ความรู้ที่มีอย่างเที่ยงธรรม โดยอ้างอิงตามหลักฐานด้านสุขภาพที่เหมาะสม ทั้งแสดงโดยเปิดเผยถึงผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจคาบเกี่ยวกับเรื่องนั้น
6. เข้าร่วมดำเนินการวิจัยที่ถูกต้องตามระเบียบหรือข้อกำหนดของสถานพยาบาลและผ่านการอนุมัติรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแล้วเท่านั้น
7. ดำเนินตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิต/นักศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบริษัทยา ทั้งส่งเสริมนโยบายกำกับดูแลของสถาบันการศึกษาและสถานพยาบาล
8. ส่งเสริมให้สถานพยาบาลมีระบบคัดเลือก จัดซื้อ จัดหายา ที่โปร่งใส สุจริต เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุผล
9. ดำเนินการผ่านระบบของสถานพยาบาล ในการรับการสนับสนุนจากบริษัทยา เพื่อจัดกิจกรรมทางวิชาการหรือบริการสุขภาพ และกำกับดูแลให้มีวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม
10. ส่งเสริมให้สถานพยาบาลมีระบบตรวจสอบภายในเพื่อติดตาม กำกับดูแล รายงานข้อมูลป้อนกลับด้านจริยธรรมฯ และระบบยกย่องบุคลากรผู้เป็นแบบอย่างที่ดี

The don’ts

1. หลีกเลี่ยงปฏิสัมพันธ์กับบริษัทยาหรือผู้แทน ที่จุดบริการผู้ป่วย
2. ไม่รับของขวัญของชำร่วย ทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อันเป็นส่วนตัว จากบริษัทยาหรือผู้แทน
3. ไม่นำยาตัวอย่างหรือยาบริจาค ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือนำไปจำหน่าย แก่ผู้ป่วย
4. ไม่รับการสนับสนุนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการในส่วนที่เกินจำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเป็นการสนับสนุนของผู้ติดตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม
5. ไม่รับเขียนบทความ เป็นวิทยากร หรือที่ปรึกษาแก่บริษัทยา ถ้าสงสัยว่าจะ มีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของตน วิชาชีพ หรือมิได้เป็นไปตามระเบียบ ของสถานพยาบาล
6. ไม่ดำเนินการวิจัยหรือเผยแพร่ผลงานวิจัย เพียงเพื่อส่งเสริมการขายของ บริษัทยา มากกว่าการมุ่งหวังถึงประโยชน์ต่อวิชาชีพและสังคมเป็นสำคัญ
7. ไม่อนุญาตให้นิสิต/นักศึกษาที่ยังไม่มีใบประกอบวิชาชีพ มีปฏิสัมพันธ์ใดๆ โดยตรงกับบริษัทยาหรือผู้แทน
8. ไม่ยอมรับการเสนอให้หรือการรับผลประโยชน์ในทุกรูปแบบ เพื่อโน้มน้าวหรือ ตอบแทนการตัดสินใจคัดเลือก จัดซื้อ จัดหายาของสถานพยาบาล
9. ไม่ยอมรับต่อข้อผูกมัดกับการส่งเสริมการขาย หรือการโฆษณาชวนเชื่อ แอบแฝง ของผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการหรือบริการสุขภาพ
10. ไม่เพิกเฉยเมื่อพบเห็นการละเมิด หรือพฤติกรรมที่สงสัยว่าผิดเกณฑ์ทาง จริยธรรมฯ ในสถานพยาบาล

ประเด็นที่
1

Q ปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างบุคลากรในสถานพยาบาลและบริษัทยา ควรเป็นอย่างไร

ความรับผิดชอบของบุคลากรในสถานพยาบาลคือการทำให้เชื่อมั่นได้ว่า การทำหน้าที่ตามวิชาชีพของตนนั้นยึดตามหลักประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วยเป็นที่ตั้ง ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของบุคคลหรือธุรกิจอื่นใด ดังนั้น การคงความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างบุคลากรและผู้แทนบริษัทยา ไม่ให้มีความลำเอียงในการสั่งใช้ยาหรือเวชภัณฑ์จึงเป็นสิ่งจำเป็น เป็นหน้าที่ที่สมาคมวิชาชีพ และหน่วยงานต้นสังกัดของบุคลากรทั้งสองกลุ่มต้องสร้างแนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาวิชาชีพและกำกับเพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างวิชาชีพนำไปสู่การรับ-ส่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและทันสมัยบนพื้นฐานเพื่อประโยชน์ในการดูแลผู้ป่วย และลดความเคลือบแคลงใจของสังคม

เกณฑ์จริยธรรมฯ เกี่ยวกับการส่งเสริมการขายในสถานพยาบาล สอดคล้องกับเกณฑ์ข้อบังคับของสภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง โดยให้มีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่

1. การส่งเสริมการขายต้องดำเนินการในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม ในบริเวณที่หน่วยงานของสถานพยาบาลกำหนดไว้ เพื่อให้ผู้แทนยาเข้าพบบุคลากรในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาที่ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วน มีหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ

2. การแสดงออกหรือปฏิบัติตนในระหว่างนั้น ควรเป็นไปตามวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคม และพึงดำรงตนให้พร้อมรับการตรวจสอบจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพจากสภาวิชาชีพและสังคม

3. ไม่อนุญาตให้ผู้แทนบริษัทยาเข้าพบบุคลากรระหว่างปฏิบัติหน้าที่ที่จุดบริการผู้ป่วย เช่น ห้องตรวจผู้ป่วย หอผู้ป่วย เป็นต้น เว้นแต่กรณีจำเป็นที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้ป่วย เมื่อได้รับการอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เพื่อการแนะนำทางเทคนิคการใช้อุปกรณ์บางชนิดที่มีรายละเอียดพิเศษ เป็นต้น

4. หากพบการกระทำที่ไม่เหมาะสมใด ๆ บุคลากรควรแจ้งผู้บริหารของสถานพยาบาลถึงเหตุการณ์ดังกล่าว เพื่อการตรวจสอบข้อเท็จจริงและหามาตรการเพื่อแก้ไขหรือป้องกันเหตุการณ์นั้น ๆ ตามแนวทางที่กำหนดต่อไป[1]

DO

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับบริษัทยาหรือผู้แทน ต้องยึดหลักการประพฤติปฏิบัติที่เรียบร้อย ดีงาม ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ และวิชาชีพ

DON'T

หลีกเลี่ยงปฏิสัมพันธ์กับบริษัทยาหรือผู้แทนที่จุดบริการผู้ป่วย

[1] เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ข้อ 30 และ 31
ข้อบังคับทันตแพทยสภาว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทันตกรรมพ.ศ. 2538 ข้อ 31 และ 32
ข้อบังคับสภาเภสัชกรรมว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเภสัชกรรมพ.ศ. 2538 ข้อ 20 และ 21

ประเด็นที่
2

Q บุคลากรรับของขวัญของชำร่วยจากบริษัทยาได้หรือไม่

ผลสรุปจากการศึกษาที่ผ่านมาบ่งชี้ว่า การรับสิ่งจูงใจด้วยประโยชน์อื่นใด ซึ่งเป็นทรัพย์สินหรือบริการอันเป็นกิจส่วนตัวนั้น เป็นการสร้างแรงจูงใจในการสั่งใช้หรือสนับสนุนให้ใช้ยา เพื่อหวังผลในการส่งเสริมการขาย นำไปสู่การสั่งจ่ายยาเกินความจำเป็น และผู้ป่วยมีค่าใช้จ่ายที่สูงเกินจริง เป็นรูปแบบหนึ่งของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม และกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ในเรื่องนี้ เกณฑ์จริยธรรมฯ สอดคล้องกับหลักจรรยาวิชาชีพ เช่นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 เรื่องการปฏิบัติตนในกรณีที่มีความสัมพันธ์กับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งระบุว่า บุคลากรไม่พึงรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันเป็นส่วนตัว (เช่น ของขวัญ ของชำร่วย เงิน สิ่งของ อาหารเครื่องดื่ม ตั๋วมหรสพ เป็นต้น) และบริการอันเป็นกิจส่วนตัว อันมิใช่ค่าตอบแทนจากการเป็นที่ปรึกษา เป็นวิทยากร หรือเป็นผู้ได้รับทุนวิจัย จากบริษัทยาและเวชภัณฑ์ฯ หรือผู้แทน

สำหรับกรณีที่เป็นการประชุมทางวิชาการหรือการแนะนำยานั้น อาจมีการมอบสิ่งของคู่กับเอกสารข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมประชุมอย่างเปิดเผย ซึ่งถ้าสิ่งนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประชุม (เช่น เครื่องเขียน อาหารเครื่องดื่มขณะประชุม เป็นต้น) ก็อาจรับมอบได้ ถ้ามีมูลค่าเหมาะสมเฉพาะในโอกาสและไม่เกินสามพันบาท ส่วนการรับมอบสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่งานด้านวิชาการหรือด้านบริการที่ยังประโยชน์แก่ผู้ป่วยโดยรวม ควรดำเนินการในนามของสถานพยาบาลต้นสังกัด

นอกจากนั้น กรณีที่บุคลากรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด คือ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 128 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด และยังใช้บังคับกับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี อย่างไรก็ตาม มาตรา 128 มีข้อยกเว้นใน 2 กรณี ได้แก่ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย และการรับโดยธรรมจรรยา ตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม หรือมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม ซึ่งต้องมีมูลค่าไม่เกินสามพันบาท และรวมถึงการรับจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือญาติที่ให้ตามประเพณี”

สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดมาแล้ว โดยไม่เป็นไปตามเงื่อนไข หรือไม่แน่ใจ ก็ต้องรายงานให้ผู้บริหารในระดับที่สูงกว่าได้รับทราบ เพื่อวินิจฉัยถึงความจำเป็นและความเหมาะสมของการรับนั้นต่อไป[2]

DO

คำนึงถึงเจตนา ความเหมาะสม และผลกระทบกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ ในการรับสิ่งของใดๆ จากบริษัทยาหรือผู้แทน

DON’T

ไม่รับของขวัญของชำร่วย ทรัพย์สิน บริการหรือประโยชน์อันเป็นส่วนตัว จากบริษัทยาหรือผู้แทน

[2] เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ข้อ 41 และ 42
พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ประเด็นที่
3

Q การรับและสั่งใช้ตัวอย่างยาจากบริษัทยา ควรปฏิบัติอย่างไร

การมอบตัวอย่างยาแก่บุคลากรนั้น ก็เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับรูปแบบและลักษณะของยา หรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์การใช้ทางคลินิก อย่างไรก็ตาม การจัดส่งยาเพื่อนำมามอบและการเก็บรักษาอาจมีความไม่เหมาะสม และกระทบต่อคุณภาพของตัวอย่างยาได้เพราะขาดการควบคุมที่เพียงพอ หรือในบางครั้งอาจมีการให้ตัวอย่างยาในปริมาณมากหรือมีราคาสูง ซึ่งอาจโน้มน้าวให้เกิดการสั่งใช้ยาเพื่อประโยชน์ส่วนตนได้

การรับตัวอย่างยา (รวมถึงยาบริจาค) มาใช้ในงานบริการรักษา จึงต้องดำเนินการผ่านระบบกำกับดูแลของสถานพยาบาล เพื่อให้เป็นกระบวนการที่สามารถตรวจสอบได้ อันเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการคลัง และทำให้การจัดเก็บเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ไม่สามารถรับเป็นรายบุคคลได้ และต้องไม่มีการนำมาจำหน่ายแก่ผู้ป่วย ทั้งตัวอย่างยาที่จะนำมาใช้ ต้องได้รับการขึ้นทะเบียนจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแล้ว การใช้ยาที่ยังไม่มีทะเบียน ควรทำในรูปแบบของงานวิจัย หรือเพื่อประโยชน์ในการช่วยชีวิตผู้ป่วยในกรณีฉุกเฉินเท่านั้น

อนึ่ง ผู้บริหารสถานพยาบาลควรจัดแยกระบบการบริหารจัดการตัวอย่างยาที่ใช้สำหรับ “งานวิจัย” จาก “งานบริการรักษา” และ “ตัวอย่างก่อนนำเข้าใช้ในโรงพยาบาล” กับ “ตัวอย่างที่มีใช้อยู่แล้วในโรงพยาบาล” ทั้งควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการสั่งใช้ตัวอย่างยา โดยคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยที่ผู้ป่วยจะได้รับเป็นสำคัญ ไม่มุ่งหวังเพื่อสนับสนุนการขายหรือเพื่อประโยชน์นอกเหนือจากนั้น และควรมีการประเมินสรุปผลจากการใช้ตัวอย่างยานั้น ๆ ด้วยมาตรฐานทางวิชาการ[3]

DO

รับและสั่งใช้ตัวอย่างยาหรือยาบริจาค ผ่านระบบกำกับดูแลของสถานพยาบาล

DON’T

ไม่นำยาตัวอย่างหรือยาบริจาค ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน หรือนำไปจำหน่ายแก่ผู้ป่วย

3 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
เกณฑ์การประเมินการรับรองขั้นก้าวหน้า ตามมาตรฐานโรงพยาบาลและบริการสุขภาพฉบับเฉลิมพระเกียรติฉลองศิริราชสมบัติครบ 60 ปี ตอน II - 6.2 การใช้ยา

ประเด็นที่
4

Q บุคลากรจะรับการสนับสนุนเพื่อเข้าประชุม สัมมนา อบรม หรือดูงาน ได้หรือไม่ อย่างไร

บุคลากรสามารถรับการสนับสนุนจากบริษัทยา (รวมทั้งแหล่งทุนภาคเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทยา หรือองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร) เพื่อกิจกรรมดังกล่าวได้ หากวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นจักเป็นประโยชน์โดยตรงในงานบริการรักษาของสถานพยาบาล หรือเพื่อการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร แต่ต้องไม่มีเงื่อนไขข้อผูกมัดกับการส่งเสริมการขาย ทั้งเป็นการสนับสนุนเฉพาะตัวของบุคลากรในช่วงเวลานั้น ไม่ครอบคลุมถึงผู้ติดตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม และเป็นการสนับสนุนเฉพาะในส่วนที่จำเป็น ได้แก่ ค่าเดินทาง ค่าลงทะเบียน ค่าอาหารและค่าที่พัก (ถ้ามี) บนพื้นฐานตามความเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อครหาในภายหลัง

การรับการสนับสนุนดังกล่าว จึงต้องดำเนินการผ่านระบบกำกับดูแลของสถานพยาบาล โดยได้รับพิจารณาและอนุมัติจากผู้บริหารล่วงหน้าก่อนเท่านั้น โดยเฉพาะเมื่อบุคลากรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีข้อห้ามในการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ตาม พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 ในการนี้ ผู้บริหารสถานพยาบาลต้องจัดให้มีระบบรองรับการสนับสนุนจากบริษัทยา (รวมทั้งแหล่งทุนภาคเอกชนอื่น) เพื่อการดำเนินงานกิจกรรมทางวิชาการของบุคลากรอย่างเป็นทางการ ผ่านระบบจัดสรรและการกำกับดูแลที่เหมาะสม โปร่งใส ตรวจสอบและเปิดเผยได้ หลีกเลี่ยงการสนับสนุนโดยเฉพาะเจาะจงบุคคลโดยไม่มีเหตุผลรองรับ และยึดตามประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้ป่วยหรือสถานพยาบาลอย่างแท้จริง[4]

DO

ดำเนินการผ่านระบบกำกับดูแลของสถานพยาบาล ในการรับการสนับสนุนจากบริษัทยา เพื่อเข้าประชุม อบรม สัมมนา หรือดูงาน

DON'T

ไม่รับการสนับสนุนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการในส่วนที่เกินจำเป็น ฟุ่มเฟือย หรือเป็นการสนับสนุนของผู้ติดตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม

4 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ข้อ 43 และข้อ 6.1.3

ประเด็นที่
5

Q บุคลากรพึงปฏิบัติอย่างไรในกรณีรับเขียนบทความ เป็นวิทยากร หรือที่ปรึกษาแก่บริษัทยา?

ความรู้ความสามารถทางวิชาการ ประสบการณ์ในการดูแลรักษาหรือการใช้ยาและเวชภัณฑ์ของบุคลากร ย่อมเป็นประโยชน์แก่วงการแพทย์ในการให้ความรู้และคำแนะนำต่าง ๆ แก่บุคลากรอื่นในวงกว้าง ซึ่งทางบริษัทยาอาจอาศัยศักยภาพดังกล่าวเพื่อช่วยเผยแพร่ และพัฒนาแนวทางการใช้ยาให้เหมาะสมหรือกว้างขวางยิ่งขึ้น ด้วยการเชิญเขียนบทความ เป็นวิทยากรหรือที่ปรึกษาในกรณีดังกล่าว แม้ไม่ผิดกฎหมายหรือจรรยาวิชาชีพ แต่บุคลากรต้องคำนึงถึงความเหมาะสมโดยเฉพาะในด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ผลต่อความน่าเชื่อถือทางวิชาการทั้งของตนและของสถานพยาบาลต้นสังกัด รวมทั้งผลกระทบต่อวิชาชีพด้วย

แนวปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวจึงควรเป็นไปตามระเบียบของสถานพยาบาล ได้แก่ การแจ้ง (หรือขออนุมัติ) ต่อผู้บริหารอย่างเป็นทางการ การแสดงถึงหลักฐานเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติภารกิจนั้น ๆ หรืออาจรวมถึงการเปิดเผยอัตราค่าจ้างที่ได้รับต่อหน่วยงาน ที่สำคัญ ควรมีการแสดงโดยเปิดเผยในขณะที่บรรยายโดยการพูดหรือการเขียนทุกครั้งว่า ตนมีส่วนเกี่ยวข้องโดยได้รับผลประโยชน์ใด ๆ จากธุรกิจนั้นหรือไม่ (declare conflict of interest) เช่น เป็นผู้ร่วมทุน เป็นผู้ร่วมวิจัย หรือเป็นผู้ได้รับทุนสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น อันเป็นแนวทางที่สง่างาม มีศักดิ์ศรีสำหรับบุคลากร เพื่อป้องกันข้อครหาด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

สำหรับกรณีที่บุคลากรเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ แนวปฏิบัติในเรื่องนี้แม้ไม่ได้ถูกครอบคลุมตามหลักกฎหมายของมาตรา 126 (4) แต่มาตรฐานทางจริยธรรมย่อมเป็นสิ่งที่ต้องยึดถือปฏิบัติเหนือกว่ากฎหมาย การร่วมเขียนบทความหรือเป็นวิทยากรนั้นต้องกระทำเพื่อเผยแพร่ความรู้ที่ตนมีอย่างเที่ยงธรรม ไม่มีวัตถุประสงค์ซ่อนเร้นเพื่อส่งเสริมการใช้ยาของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง มิเช่นนั้นก็อาจถือว่าเป็นการรับจ้างให้ทำการโฆษณาประชาสัมพันธ์ รวมถึงการแสดงตนเพื่อสนับสนุนยาหรือเวชภัณฑ์ต่อสาธารณะในเชิงธุรกิจ ส่วนการเป็นที่ปรึกษาแก่บริษัทยานั้น ยิ่งต้องให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ โดยบริษัทนั้นต้องไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลควบคุมหรือตรวจสอบของตน และต้องไม่มีการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ไปเอื้อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจัดเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในทั้งสองรูปแบบ[5]

DO

เผยแพร่ความรู้ที่มีอย่างเที่ยงธรรม โดยอ้างอิงตามหลักฐานด้านสุขภาพที่เหมาะสม ทั้งแสดงโดยเปิดเผยถึงผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจคาบเกี่ยวกับเรื่องนั้น

DON'T

ไม่รับเขียนบทความ เป็นวิทยากร หรือที่ปรึกษาแก่บริษัทยา ถ้าสงสัยว่าจะมีผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของตน วิชาชีพ หรือมิได้เป็นไปตามระเบียบของสถานพยาบาล

5 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ข้อ 45

ประเด็นที่
6

Q บุคลากรพึงปฏิบัติอย่างไร ในการเข้าร่วมโครงการวิจัยกับบริษัทยา?

ด้วยเป็นที่ยอมรับว่า การศึกษาวิจัยมีความสำคัญต่อความรุดหน้าในการรักษาพยาบาลหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งการพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัย การรักษา การป้องกันโรค และการยืนยันถึงความปลอดภัยและประสิทธิภาพของยาใหม่ บุคลากรจึงมีโอกาสเข้าร่วมในโครงการวิจัยที่สนับสนุนโดยบริษัทยาได้ ในกรณีดังกล่าว ควรพิจารณาว่างานวิจัยนั้นจะเป็นการสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม มิได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนการขาย ทั้งข้อเสนอโครงการนั้นถูกต้องตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน โดยคำนึงถึงหลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) หลักคุณประโยชน์ ไม่ก่ออันตราย (Beneficence/Non-maleficence) และหลักความยุติธรรม (Justice) เป็นสำคัญ

แนวปฏิบัติในเรื่องนี้ จึงต้องเป็นไปตามระเบียบหรือข้อกำหนดในการวิจัยของสถานพยาบาล รวมทั้งเกณฑ์ดำเนินการของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนซึ่งอนุมัติรับรองโครงการนั้น ที่สำคัญ ควรดำเนินการวิจัยโดยคำนึงถึงสิทธิ ศักดิ์ศรี ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นสำคัญ มีการแสดงโดยเปิดเผยถึงการมีส่วนได้ส่วนเสียตามจริง รวมทั้งการวิเคราะห์ สรุปผล และเผยแพร่ผลงานวิจัย ต้องดำเนินการตามหลักวิชาการ ไม่มีการปกปิดข้อมูลหรือนำผลงานเพียงบางส่วนไปใช้เพื่อประโยชน์อื่น[6]

DO

เข้าร่วมดำเนินการวิจัยที่ถูกต้องตามระเบียบหรือข้อกำหนดของสถานพยาบาล และผ่านการอนุมัติรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนแล้วเท่านั้น

DON'T

ไม่ดำเนินการวิจัยหรือเผยแพร่ผลงานวิจัย เพียงเพื่อส่งเสริมการขายของบริษัทยา มากกว่าการมุ่งหวังถึงประโยชน์ต่อวิชาชีพและสังคมเป็นสำคัญ

6 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 หมวด 9 การศึกษาวิจัยและการทดลองในมนุษย์

ประเด็นที่
7

Q ปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างครู/อาจารย์ และนิสิต/นักศึกษา กับบริษัทยา ควรเป็นอย่างไร?

สถาบันการศึกษา รวมทั้งสถานพยาบาลต่าง ๆ ภาครัฐ มักมีนิสิต/นักศึกษาในวิชาชีพด้านสุขภาพ (เช่น นักศึกษาแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาล หรือระดับปริญญาแขนงต่าง ๆ เป็นต้น) มาศึกษา ดูงาน หรืออบรม จึงจำเป็นที่สถาบันการศึกษาและสถานพยาบาลต้องมีแนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ ที่ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นในแบบอย่างที่ดี และจะได้ยึดถือปฏิบัติต่อไป

นอกจากนั้น นิสิต/นักศึกษาที่ยังไม่มีใบประกอบวิชาชีพ จัดว่าเป็นผู้ที่ยังมีประสบการณ์น้อย อาจมีวิจารณญาณไม่เพียงพอต่อการพิจารณาแยกแยะกิจกรรมเพื่อให้ความรู้หรือเพื่อส่งเสริมการขาย สถาบันการศึกษาและสถานพยาบาล ควรมีนโยบายที่ชัดเจนถึงปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างนิสิต/นักศึกษา และบริษัทยา ดังนี้

1. ต้องมีข้อกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรที่ไม่อนุญาตให้นิสิต/นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ใด ๆ โดยตรงกับบริษัทยาหรือผู้แทนในประเด็นว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา
2. ไม่อนุญาตให้ผู้แทนบริษัทยาเข้าไปในสถานที่ที่เป็นห้องเรียนของนิสิต/นักศึกษาทุกหลักสูตร
3. การสนับสนุนใด ๆ ต่อกิจกรรมของนิสิต/นักศึกษา ควรต้องดำเนินการผ่านหน่วยงานที่กำกับดูแลของสถาบันการศึกษาและสถานพยาบาลเท่านั้น
4. สำหรับบุคลากรผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อเนื่องในระดับหลังปริญญา ซึ่งถือเป็นผู้ประกอบเวชกรรมแล้ว (เช่น แพทย์ประจำบ้าน แพทย์/เภสัชกร/พยาบาลที่มาอบรม ดูงาน เป็นต้น) ปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับบริษัทยาหรือผู้แทนควรเป็นไปอย่างเหมาะสมตามเกณฑ์จริยธรรมฯ และให้อยู่ในระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานที่กำกับดูแล
5. ต้องมีนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนแก่นิสิต/นักศึกษา และผู้อบรมด้านการแพทย์ที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการใช้ยาอย่างสมเหตุผล[7]

DO

ดำเนินตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิต/นักศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบริษัทยา ทั้งส่งเสริมนโยบายกำกับดูแลของสถาบันการศึกษาและสถานพยาบาล

DON'T

ไม่อนุญาตให้นิสิต/นักศึกษาที่ยังไม่มีใบประกอบวิชาชีพ มีปฏิสัมพันธ์ใดๆ โดยตรงกับบริษัทยาหรือผู้แทน

7 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559 หมวด 7

ประเด็นที่
8

Q การคัดเลือก จัดซื้อ จัดหายาของสถานพยาบาล ควรมีแนวทางอย่างไร?

มักมีคำถามอยู่เสมอเกี่ยวกับการสร้างระบบธรรมาภิบาล เพื่อให้การบริหารจัดการในการจัดซื้อจัดหายามีความโปร่งใส สุจริต เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ทั้งยังมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ได้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง ในการนี้ สถานพยาบาลต้องแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับนโยบายในการคัดเลือก จัดซื้อ จัดหายา โดยมอบหมายและสนับสนุนให้คณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด หรือคณะกรรมการวัสดุการแพทย์และเวชภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ได้วางระบบดำเนินการบนพื้นฐานของความโปร่งใส ปราศจากอิทธิพลของธุรกิจ ด้วยความมีประสิทธิผลและความสมเหตุสมผล ทั้งคุณภาพและราคา

ข้อแนะนำที่สำคัญในการจัดซื้อจัดหายา ที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์จริยธรรมฯ ได้แก่

1. คณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด และคณะอนุกรรมการทุกชุดในบริบทที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการคัดเลือกมาจากทุกภาคส่วน และมีการแสดงการมีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัทยาทุกครั้งที่เข้าร่วมประชุม เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการดำเนินการ

2. จัดให้มีระบบบริหารจัดการการคลังยา ที่พอเหมาะแก่การจัดบริการสุขภาพของสถานพยาบาล พร้อมมีแนวทางหรือมาตรการที่จะประกันความเป็นอิสระ และป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัด และคณะอนุกรรมการทุกชุดในบริบทที่เกี่ยวข้อง

3. ควรมีแนวทางในการพิจารณารูปแบบการนำยาเข้าใช้ในสถานพยาบาลที่ชัดเจน โปร่งใส ทั้งในรูปแบบปกติ และรูปแบบพิเศษ (เช่น access program สำหรับยาที่มีราคาสูงและอยู่นอกสิทธิประโยชน์ เป็นต้น) โดยยึดตามหลักประโยชน์สูงสุดของผู้ป่วย และอยู่บนพื้นฐานที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทางการแพทย์

4. ควรมีแนวทางตรวจสอบการเสนอผลประโยชน์แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ไม่ว่าจะโดยการมอบให้ การจ่าย หรือการตอบแทนที่ผิดกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งควรมีระบบบันทึก ติดตาม ทวนสอบ และรายงานผลการดำเนินการ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส สุจริต เป็นธรรมในการจัดซื้อจัดหายาและเวชภัณฑ์ของคณะกรรมการฯ[8]

DO

ส่งเสริมให้สถานพยาบาลมีระบบคัดเลือก จัดซื้อ จัดหายา ที่โปร่งใส สุจริต เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และอยู่บนพื้นฐานของความสมเหตุผล

DON'T

ไม่ยอมรับการเสนอให้หรือการรับผลประโยชน์ในทุกรูปแบบ เพื่อโน้มน้าวหรือตอบแทนการตัดสินใจคัดเลือก จัดซื้อ จัดหายาของสถานพยาบาล

8 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการบริหารจัดการด้านยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยาของส่วนราชการ และหน่วยงานในสังกัดฯ พ.ศ. 2557
ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางในการจัดทำแผนการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยา พ.ศ. 2557
ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. 2559

ประเด็นที่
9

Q การรับการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมของสถานพยาบาล/หน่วยงาน ควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร?

ในการจัดกิจกรรมภายใต้การสนับสนุนจากบริษัทยาหรือธุรกิจอื่นใด ควรตระหนักว่า โดยนัยแห่งการให้การสนับสนุนนั้น จะมีความหวังในผลแห่งการให้บางอย่าง ซึ่งอาจเกี่ยวโยงกับผลประโยชน์ทางธุรกิจ ทั้งเพื่อเพิ่มยอดขาย เพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมาย หรือเพื่อสร้างภาพพจน์และอิทธิพลให้กับผลิตภัณฑ์ของผู้สนับสนุนนั้น เป็นต้น

การรับการสนับสนุนสำหรับกิจกรรมด้านสุขภาพหรือด้านบริการวิชาการของสถานพยาบาล/หน่วยงานในสังกัดนั้น จึงต้องทำด้วยความระมัดระวัง กิจกรรมนั้นต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีแนวทางดูแลให้กิจกรรมเป็นไปตามนั้นจริง ไม่มีโฆษณาแอบแฝง และไม่มีข้อผูกมัดกับการนำยาเข้าสถานพยาบาลหรือปริมาณการสั่งใช้ยาอย่างใดทั้งสิ้น ข้อแนะนำที่สำคัญในการพิจารณาดำเนินการจัดกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์จริยธรรมฯ ได้แก่

1. การรับการสนับสนุนจากบริษัทยา (รวมทั้งแหล่งทุนภาคเอกชนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทยา หรือองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร) ต้องดำเนินการผ่านระบบกำกับดูแลของสถานพยาบาล
2. จัดรูปแบบและเลือกสถานที่จัดกิจกรรมให้เหมาะสม ไม่ให้มีภาพพจน์ที่เป็นลบในสายตาสาธารณะ
3. จัดให้มีแผ่นพับหรือใบประชาสัมพันธ์ ตามวัตถุประสงค์จริงในการจัดกิจกรรม ไม่มีโฆษณาแอบแฝง
4. ในระหว่างการจัดกิจกรรม หลีกเลี่ยงการจัดให้มีสันทนาการ กิจกรรมที่เชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยา หรือการอื่นใดที่อาจเป็นการโฆษณาแอบแฝงภายในสถานพยาบาล
5. มีการแสดงอย่างเปิดเผยถึงการสนับสนุนในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับทราบ ทั้งนี้ อาจจัดสถานที่สำหรับผู้แทนของบริษัท เพื่อให้ข้อมูลหรือจัดกิจกรรมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เท่าที่จำเป็น โดยต้องกำกับเนื้อหาของข้อมูลหรือกิจกรรมให้เหมาะสม เป็นจริง สอดคล้องกับหลักการใช้ยาอย่างสมเหตุผล
6. หลีกเลี่ยงมิให้มีการติดต่อโดยตรงระหว่างบริษัทยา หรือภาคเอกชนอื่น ๆ ที่เป็นผู้สนับสนุน กับองค์กรผู้ป่วยหรือผู้ป่วยในสถานพยาบาล
7. มีการกำกับดูแลหลักฐานการรับการสนับสนุน และควรกำหนดให้มีการรายงานแก่ผู้บริหาร ตามระเบียบหรือข้อกำหนดของสถานพยาบาล เพื่อแสดงถึงความโปร่งใสในการดำเนินการ[9]

DO

ดำเนินการผ่านระบบของสถานพยาบาลในการรับการสนับสนุนจากบริษัทยา เพื่อจัดกิจกรรมทางวิชาการ หรือบริการสุขภาพ และกำกับดูแลให้มีวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม

DON'T

ไม่ยอมรับต่อข้อผูกมัดกับการส่งเสริมการขาย หรือการโฆษณาชวนเชื่อแอบแฝงของผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมทางวิชาการหรือบริการสุขภาพ

9 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559 ข้อ 6.1 – 6.3
ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549 ข้อ 3.2 และข้อ 6.1.7

ประเด็นที่
10

Q การติดตาม กำกับดูแล และให้ข้อมูลป้อนกลับเรื่องจริยธรรมฯ ในสถานพยาบาล ควรเป็นอย่างไร?

การจัดให้มีระบบตรวจสอบภายใน เพื่อติดตาม กำกับดูแลภายในวิชาชีพ หน่วยงาน และสถานพยาบาล เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงประสิทธิภาพในระบบการบริหารผลการดำเนินงานด้านจริยธรรมฯ ภายในองค์กร ทั้งเพื่อให้รายงานผลและข้อมูลป้อนกลับแก่บุคลากรได้เห็นถึงผลการปฏิบัติว่าดีหรือไม่ ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ และควรที่จะต้องปรับปรุงส่วนใดบ้าง ระบบดังกล่าวอาจรวมตั้งแต่การสอบทานรายงานทางการเงินและบัญชี การรับการสนับสนุนไปประชุม-สัมมนา-อบรม-ดูงาน การวิจัย การจัดกิจกรรม การรับตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ การบริหารความเสี่ยงที่อาจเชื่อมโยงกับปัญหาทางจริยธรรมฯ ไปจนถึงการกำกับดูแลนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมฯ ในการทำให้มั่นใจว่าการดำเนินงานในสถานพยาบาลมีความรัดกุมเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ทั้งได้ปฏิบัติตามกฎหมาย และเกณฑ์จริยธรรมฯ ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ สถานพยาบาลควรกำหนดผู้รับผิดชอบและแนวทางการตรวจสอบรายงานผลที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีระบบในการยกย่องให้กำลังใจบุคลากรที่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตามเกณฑ์จริยธรรมฯ และมีระบบตรวจสอบกรณีที่มีการร้องเรียนว่า อาจมีพฤติกรรมผิดเกณฑ์จริยธรรมฯ ขึ้นในสถานพยาบาล รวมถึงการกำหนดบทลงโทษแก่ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ อย่างเป็นขั้นตอน พร้อมให้โอกาสปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม

DO

ส่งเสริมให้สถานพยาบาลมีระบบตรวจสอบภายในเพื่อติดตาม กำกับดูแล รายงานข้อมูลป้อนกลับด้านจริยธรรมฯ และระบบยกย่องบุคลากรผู้เป็นแบบอย่างที่ดี

DON'T

ไม่เพิกเฉยเมื่อพบเห็นการละเมิด หรือพฤติกรรมที่สงสัยว่าผิดเกณฑ์ทางจริยธรรมฯ ในสถานพยาบาล

10 เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559
ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการบริหารจัดการด้านยาและเวชภัณฑ์ที่มิใช่ยาของส่วนราชการ และหน่วยงานในสังกัดฯ พ.ศ. 2557

อ้างอิง

1. คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ. เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย พ.ศ. 2559. เข้าถึงได้จาก: http://drug.fda.moph.go.th:81/nlem.in.th/sites/default/files/ethics.pdf
2. แพทยสภา. ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2549. เข้าถึงได้จาก: http://www.tmc.or.th/news_file/tmc-rule-2549.pdf
3. Asia Pacific Economic Cooperation. 2011. The Mexico City Principles for Voluntary Codes of Business Ethics in the Biopharmaceutical Sector. เข้าถึงได้จาก: https:/www.ic.gc.ca/eic/site/csr-rse.nsf/eng/rs00594.html
4. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 เข้าถึงได้จาก: http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/052/1.PDF

บทที่ 3

ระบบการเฝ้าระวัง ร้องเรียน และรายงานการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยา ว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา

การพัฒนาระบบการเฝ้าระวัง ร้องเรียนและรายงานการส่งเสริมธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา โดยเสนอให้หน่วยงานตามบันทึกข้อตกลงฯ ที่มีโรงพยาบาลสังกัดต่าง ๆ ได้แก่ โรงพยาบาลสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม และโรงพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัย เป็นต้น ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว และมอบหมายให้คณะทำงานส่งเสริมจริยธรรมและธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา ประเมินผลการปฏิบัติเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศ เพื่อให้ทราบข้อมูลข้อเท็จจริงด้านธรรมาภิบาลระบบยาว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาและเพื่อใช้ในการพัฒนาให้ธรรมาภิบาลระบบยาดีขึ้นในรอบปีถัดไป

แนวทางการดำเนินการการเฝ้าระวัง ร้องเรียน และรายงานการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯ

สถานพยาบาล บริษัทยา และองค์กรกำกับด้านจริยธรรมของบริษัทยา ควรดำเนินการเฝ้าระวังให้องค์กร บุคลากรและสมาชิกขององค์กรนั้น ๆ ปฏิบัติเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา นอกจากนี้ทุกคนรวมทั้งภาคประชาชนควรการเฝ้าระวังและติดตามการปฏิบัติเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของบุคลากรทางการแพทย์และบริษัทยา โดยสนับสนุนให้มีกระบวนการเฝ้าระวัง ร้องเรียนและรายงานด้านการปฏิบัติเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาตามแผนภาพที่ 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กระบวนการรายงาน กรณีมีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา

1. ด้านสถานพยาบาล

1.1 สถานพยาบาลมีระบบการเฝ้าระวังการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯ ของหน่วยงานและคณะกรรมการยาของหน่วยงาน

1.2 สถานพยาบาลยังมีระบบรับรับร้องเรียนด้านการให้บริการรักษาพยาบาล ซึ่งรวมทั้งกรณีมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯของบุคลากรอยู่แล้ว กลไกระบบรายงานความเสี่ยงของสถานพยาบาลนี้นอกจากการรับเรื่องร้องเรียนจากทั้งบุคลากรทางการแพทย์ ผู้แทนยา หรือประชาชนทั่วไปแล้วยังมีระบบตรวจสอบข้อเท็จจริงและการรวบรวมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อรายงานต่อผู้บริหารสถานพยาบาล

1.3 กรณีมีประเด็นไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯของผู้แทนบริษัทยา นอกจากผู้บริหารสถานพยาบาลจะดำเนินการตามระเบียบขององค์กรแล้วจะแจ้งต่อผู้บริหารบริษัทยานั้น ๆโดยปิดผนึกลับ (ตามแบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ ตามเอกสาร 2) พร้อมสำเนาให้ประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล และสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาระบบธรรมาภิบาลระบบยาต่อไป

2. ด้านบริษัทยา หรือ องค์กรกำกับด้านจริยธรรมของบริษัทยา

2.1 บริษัทยา หรือองค์กรกำกับด้านจริยธรรมของบริษัทยามีระบบการเฝ้าระวังการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯ ขององค์กร

2.2 หากมีกรณีที่ไม่ปฏิบัติไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯของบุคลากรการแพทย์ต่อผู้แทนบริษัทยาหรือบริษัทยาเอง ผู้บริหารบริษัทยาจะดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง

2.3 หากมีกรณีที่ไม่ปฏิบัติไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯข้างต้นจริง ผู้บริหารบริษัทยาจะแจ้งต่อผู้บริหารสถานพยาบาลโดยปิดผนึกลับ (ตามาแบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ ตามเอกสาร 3) เพื่อดำเนินการต่อไป พร้อมสำเนาให้ประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล

3. ประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล

รวบรวมข้อมูลการรายงานการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์จริยธรรมฯ มอบให้คณะทำงานจริยธรรมฯ ร่วมตัวแทนองค์กรกำกับด้านจริยธรรมของบริษัทยา วิเคราะห์ ประเมินการรายงานการเฝ้าระวังดังกล่าวและเสนอแผนงานพัฒนาต่อคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลทุก 6 เดือน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติต่อไป

เอกสาร 2 แบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลของผู้แทนบริษัทยา

เรียน ผู้จัดการบริษัท.....

โรงพยาบาลขอเรียนให้ทราบว่า ผู้แทนบริษัทของท่านไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา พ.ศ. 2559 ดังนี้

1. ข้อเท็จจริง (ระบุวันเวลา /สถานที่ /เหตุการณ์โดยสังเขป โดยไม่ระบุชื่อบุคคล)

.....

.....

.....

.....

2. ประเภทกิจกรรมที่ผู้แทนบริษัทยาประพฤติไม่สอดคล้องตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา พ.ศ. 2559 ได้แก่

- ☐ การให้การสนับสนุนของขวัญ/สันทนาการให้แก่บุคลากร ไม่เป็นไปตามกฎของโรงพยาบาล
- ☐ การให้การสนับสนุนแก่บุคลากรไปประชุมวิชาการ ไม่เป็นไปตามกฎของโรงพยาบาล
- ☐ การให้การสนับสนุนวิจัยให้แก่บุคลากรไม่เป็นไปตามกฎของโรงพยาบาล
- ☐ การนำยาตัวอย่างให้แก่บุคลากรไม่เป็นไปตามกฎของโรงพยาบาล
- ☐ การปฏิบัติต่อบุคลากรของโรงพยาบาลไม่เหมาะสม เช่น วางตัวไม่เหมาะสม
- ☐ การปฏิบัติต่อนักศึกษาไม่เหมาะสม เช่น สนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาโดยตรง โดยโรงพยาบาลไม่อนุญาต
- ☐ การปฏิบัติต่อผู้ป่วยไม่เหมาะสม เช่น การเข้าให้ข้อมูลผู้ป่วยโดยตรง โดยโรงพยาบาลไม่อนุญาต
- ☐ รบกวนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล โดยโรงพยาบาลไม่อนุญาต
- ☐ อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....

ผู้อำนวยการโรงพยาบาล.....

วันที่รายงาน.....

สำเนาเรียน : ประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาสมเหตุผล

เอกสาร 3 แบบรายงานการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผลของบุคลากรโรงพยาบาล

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาล.....

ทางบริษัท ..... ได้รับรายงานการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา พ.ศ. 2559 ของบุคลากรโรงพยาบาล เมื่อวันที่ ..... ดังนี้

1. ข้อเท็จจริง (ระบุวันเวลา /สถานที่ /เหตุการณ์โดยสังเขป โดยไม่ระบุชื่อบุคคล)

.....

.....

.....

.....

2. ประเภทกิจกรรมที่**บุคลากรโรงพยาบาล** ประพฤติไม่สอดคล้องตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา พ.ศ. 2559 ได้แก่

- ☐ ขอการสนับสนุนของขวัญ/สันทนาการไม่เป็นไปตามกฎของบริษัท
- ☐ ขอการสนับสนุนไปประชุมวิชาการไม่เป็นไปตามกฎของบริษัท
- ☐ ขอการสนับสนุนวิจัยไม่เป็นไปตามกฎของบริษัท
- ☐ ขอยาตัวอย่างไม่เป็นไปตามกฎของบริษัท
- ☐ ปฏิบัติต่อตัวแทนของบริษัทไม่เหมาะสม
- ☐ นักศึกษาปฏิบัติต่อตัวแทนของบริษัทไม่เหมาะสมและไม่ผ่านผู้บริหารโรงพยาบาล
- ☐ อื่นๆ.....

ลงชื่อ.....

ผู้จัดการบริษัท ....

วันที่ ....

สำเนาเรียน : ประธานคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาสมเหตุผล

บทที่ 4

มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริต ในกระบวนการเบิกจ่ายยา ตามสิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2560

มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายยา ตามสิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ

ด้วยปรากฏข้อเท็จจริงถึงกรณีการทุจริตเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล ค่ายาของข้าราชการ ซึ่งจากการสอบสวนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่ามีการกระทำในลักษณะเป็นกระบวนการโยงใยเป็นเครือข่ายการทุจริต โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้ใช้สิทธิและเครือญาติ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ และกลุ่มบริษัทยา ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้ ยาเป็นสินค้าคุณธรรม (Merit Goods) ที่ต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการที่ถูกต้องทั้งข้อดีและข้อเสียในการตัดสินใจเลือกใช้มากกว่าการลด แลก แจก แถม หรือสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่าอิทธิพลการส่งเสริมการขายของบริษัทยา โดยเฉพาะที่กระทำโดยตรงต่อแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์ เป็นสาเหตุหรือปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการใช้ยาอย่างไม่สมเหตุสมผลในโรงพยาบาล ซึ่งค่าใช้จ่ายด้านยาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลของข้าราชการสูงขึ้น โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมของบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ และปัจจัยด้านการตรวจสอบการสั่งจ่ายยาและการใช้สิทธิ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว จึงเห็นสมควรเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการเบิกจ่ายยาตามสิทธิสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา 19 (11) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงระบบ

1.1 ผลักดันให้มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (Rational Drug Use หรือ RDU) ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.1.1 ให้สถานพยาบาลของรัฐทุกสังกัด รวมถึงสถานพยาบาลเอกชนซึ่งเข้าร่วมโครงการเบิกจ่ายตรงสำหรับสิทธิรักษาพยาบาลข้าราชการ นำหลักเกณฑ์การใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU) ที่เป็นมาตรฐานกลางซึ่งเกิดจากการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ไปใช้บังคับอย่างเป็นรูปธรรม

1.1.2 ให้สถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) ใช้หลักเกณฑ์ของการใช้ยาอย่างสมเหตุผล (RDU) เป็นหนึ่งในมาตรฐานการพัฒนาและรับรองคุณภาพของสถานพยาบาล

1.1.3 ให้รัฐบาลสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้ยาอย่างสมเหตุผลดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้มีระบบการกำกับ ดูแล ตรวจสอบการใช้ยาอย่างสมเหตุผลในแต่ละระดับ อย่างเหมาะสม

1.1.4 จัดให้มีกลไกการให้ข้อมูลวิชาการด้านยาที่เกี่ยวข้องกับฐานข้อมูลของโรค เวชศาสตร์เชิงประจักษ์ (evidence base) และการรักษา ตลอดจนราคากลางของยา โดยข้อมูลต้องเข้าถึงง่าย เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

1.2 จัดให้มีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์ประมวลข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพและยา ซึ่งเชื่อมโยงข้อมูลการใช้ยากับสถานพยาบาลทุกสังกัดเพื่อตรวจสอบการใช้ยาอย่างเหมาะสม และเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมบัญชีกลางเพื่อตรวจสอบการใช้สิทธิรักษาพยาบาลของข้าราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้อย่างทันท่วงที (real time) ทั้งนี้ หน่วยงานดังกล่าวอาจอยู่ในรูปแบบหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อฝ่ายบริหาร หรือเป็นองค์กรมหาชนตามข้อเสนอสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศก็ได้

ในระหว่างที่ยังไม่มีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์ประมวลข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพและยา ให้กรมบัญชีกลางจัดให้มีมาตรการควบคุมค่าใช้จ่ายในการเบิกจ่ายตรงของผู้ป่วยนอก โดยอาจมีการจำกัดวงเงิน หรืออาจมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเบิกจ่ายตรงของผู้ป่วยนอก เช่น จำนวนครั้งในการเข้ารับการรักษาต่อปี ค่ารักษาต่อปี ภูมิลำเนาของผู้ป่วย เป็นต้น โดยหากการรักษาไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ให้กรมบัญชีกลางทำการตรวจสอบโดยละเอียด และกรมบัญชีกลางควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลการเบิกจ่ายตรงของผู้ป่วยนอกของแต่ละโรงพยาบาล ว่าแต่ละโรงพยาบาลมีค่าใช้จ่ายในกรณีดังกล่าวเป็นจำนวนเท่าใด ให้สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับรู้รับทราบโดยเปิดเผยด้วย

1.3 กำหนดหลักเกณฑ์การจัดซื้อยา

1.3.1 ห้ามไม่ให้หน่วยงานที่ทำการจัดซื้อทำการหารายได้ในลักษณะผลประโยชน์ต่างตอบแทนทุกประเภทจากบริษัทยาเข้ากองทุนสวัสดิการสถานพยาบาล

1.3.2 ให้หน่วยงานที่ทำการจัดซื้อต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านต้นทุน (cost) มาตรฐาน (standard) ระยะเวลาในการส่งมอบ (time) การให้บริการ (service) และราคา (price) ประกอบการตัดสินใจ

1.3.3 ให้หน่วยงานที่ทำการจัดซื้อกำหนดคุณสมบัติของบริษัทคู่ค้าใน TOR ให้บริษัทคู่ค้าต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา 103/7 มาตรา 123/5 และมีระบบอบรมเกณฑ์จริยธรรมฯ แก่พนักงาน โดยให้เป็นคะแนนบวกใน price performance

1.3.4 ให้หน่วยงานที่ทำการจัดซื้อใช้กลไกต่อรองราคาตามที่คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติกำหนด

1.4 ให้เพิ่มความเข้มงวดของระบบตรวจสอบภายใน ทั้งในระดับสถานพยาบาลและระดับหน่วยงานต้นสังกัดของสถานพยาบาล

2. ข้อเสนอแนะเชิงภารกิจ

2.1 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเข้มงวด

2.2 การผลักดันให้มีการปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขายยา

2.2.1 ให้กระทรวงสาธารณสุข และคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ บังคับใช้เกณฑ์จริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ประชาสัมพันธ์ และปลูกฝังให้บุคลากรและภาคประชาชนมีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเสนอขายยาอย่างเหมาะสม

2.2.2 ให้สภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณสุข จัดให้มีเกณฑ์จริยธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเสนอขายยา และการสั่งจ่ายยาในจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2.3 ให้เกณฑ์จริยธรรมเป็นกลยุทธ์เสริมสร้างธรรมาภิบาลระบบจัดซื้อและควบคุมค่าใช้จ่ายด้านยาของสถานพยาบาล

2.3 การปลุกจิตสำนึกบุคลากรที่มีความเกี่ยวข้อง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

2.3.1 ให้หน่วยงานต้นสังกัดประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์จริยธรรมให้บุคลากรรับทราบ และประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันในการปฏิบัติตนตามเกณฑ์จริยธรรม

2.3.2 ให้สถานพยาบาลประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์จริยธรรม การส่งเสริมการขายยา และการใช้ยาอย่างสมเหตุผลให้ประชาชนได้รับทราบในรูปแบบของสื่อที่มีความเข้าใจง่าย สร้างเครือข่ายที่ประกอบไปด้วยบุคลากรในสถานพยาบาลและประชาชน ทำการเฝ้าระวังและตรวจสอบการส่งเสริมการขายยา และการใช้ยาอย่างไม่เหมาะสม รวมถึงมีช่องทางในการร้องเรียนและแจ้งข้อมูลการกระทำผิดให้แก่หน่วยงานที่มีความรับผิดชอบโดยตรง

2.3.3 ให้กรมบัญชีกลางประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิรักษาพยาบาลในระบบสวัสดิการข้าราชการ ให้ผู้ใช้สิทธิมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่ใช้สิทธิของตนโดยไม่สุจริต

2.4 การสร้างมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมของภาคเอกชน เพื่อป้องกันการส่งเสริมการขายยาที่ไม่เหมาะสม

ให้สำนักงาน ป.ป.ช. ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมตามมาตรา 123/5 รวมถึงกฎหมายอื่นที่มีความเกี่ยวข้องให้แก่บริษัทผู้จำหน่ายยาให้เกิดความรู้ความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

อนึ่ง ข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นมุ่งเสนอต่อสถานพยาบาลของทางราชการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งครอบคลุมถึงการรักษาพยาบาลตามสิทธิสวัสดิการข้าราชการ และการรักษาพยาบาลตามสิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่นเท่านั้น หากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้นเป็นประโยชน์ อาจนำไปใช้กับสถานพยาบาลเอกชนที่เข้าร่วมโครงการในระบบโครงการประกันสังคมและระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าด้วยก็ได้

รายนามคณะทำงานส่งเสริมจริยธรรมและธรรมาภิบาลว่าด้วยการส่งเสริมการขายยา (คำสั่งคณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้ยาอย่างสมเหตุผล ที่ 1/2559 ลงวันที่ 28 กันยายน 2559)

1. ศ.ภักดี โพธิ์ศิริ ที่ปรึกษา
2. ผศ.สำลี ใจดี ที่ปรึกษา
3. นางสาวจริยา แสงสัจจา ประธาน
4. ผู้อำนวยการสำนักมาตรการป้องกันการทุจริต สำนักงาน ปปช.
5. ผู้อำนวยการสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)
6. ผู้อำนวยการสำนักบริหารการสาธารณสุข
7. ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
8. เลขาธิการกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย
9. ประธานเครือข่ายโรงพยาบาลกลุ่มสถาบันแพทยศาสตร์แห่งประเทศไทย
10. ประธานชมรมผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป
11. ประธานชมรมเภสัชกรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
12. นายกสมาคมโรงพยาบาลเอกชน
13. ผู้จัดการศูนย์วิชาการเฝ้าระวังและพัฒนาระบบยา
14. ประธานมูลนิธิเพื่อผู้บริโภค
15. นางวันดี โภคะกุล
16. รศ.สุดา วิศรุตพิชญ์
17. ผศ.สุนทรี ท.ชัยสัมฤทธิ์โชค คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
    คณะทำงานและเลขานุการ
18. เภสัชกรที่ได้รับมอบหมาย จากสำนักยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
    คณะทำงานและเลขานุการร่วม
19. เภสัชกรที่ได้รับมอบหมายจากสำนักบริหารการสาธารณสุข
    คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

แจ้งข้อมูลหน่วยงาน บุคลากรสุขภาพ และเจ้าหน้าที่บริษัทยา กรณีไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมฯ :

แจ้งข้อมูล

กลุ่มนโยบายแห่งชาติด้านยา สำนักยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
เว็บไซต์ http://ndi.fda.moph.go.th/ndi_form?id=5 และอีเมล ndi@fda.moph.go.th

พบเห็นเจ้าหน้าที่รัฐทุจริต โปรดแจ้ง :

1. สำนักงาน ปปช. สายด่วน ปปช. โทร 1205 หรือ “ตู้ ปณ. 100 เขตดุสิต กทม. 10300”
2. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
   - เว็บไซต์ http://www.stopcorruption.moph.go.th/ext_appeal.html
   - ตู้ไปรษณีย์ 9 ปณฝ.กระทรวงสาธารณสุข อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
Food and Drug Administration

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
Food and Drug Administration

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
โทร 0 2590 7155